

6è Congrés Català de Salut Mental

MIGRACIONS, EXILI I REFUGI: DRETS HUMANS I SALUT MENTAL

Barcelona, 1 - 3 de juny de 2017

MEMORIAL JOSEP CLUSA MATINERO

Àngels Vives Belmonte

Company, amic, mestre

Crec que la primera vegada que vaig veure al Pep va ser al menjador de l'Hospital de Sant Pau. Acabava d'arribar com a resident de primer any de Psiquiatria, per allà el mes de Febrer/ Març de 1978. Crec que va coincidir amb una assemblea del personal mèdic de l'Hospital i després vàrem anar a dinar els residents, recens arribats amb d'altres que portàvem més temps. En una taula propera estava en Pep i me'l van senyalar com un dels del Mental.

Després em vaig presentar i vàrem tenir la primera trobada. Després, mentre el primer any realitzava una rotació pels serveis de Medicina Interna i Neurologia, assistia a les sessions clíniques que es feien a l'Institut Mental de la Santa Creu.

A encaixar l'impacta d'entrar al Mental em van ajudar els meus companys residents, especialment el Jordi, el Toni, el Miquel, i molts altres companys cuidadors i infermers. Però en Pep em va permetre col·locar-me d'una altra manera. Va ser la naturalitat amb que es relacionava amb totes les persones, l'interés genuí que mostrava, l'espontaneïtat i el respecte profund, en que rebia qualsevol comunicació per més extravagant que em pogués semblar des de la meva perplexitat i el meu desconcert.

Aquí va començar un període de quatre anys a on el Pep Clusa era un referent des de Santa Cecília, en les assemblees de pavelló, en les reunions d'equip, en el poder compartir les entrevistes que feia amb els pacients, en el seu posicionament tècnic, crític, polític, en les seves iniciatives juntament amb d'altres companys que varen posar en marxa iniciatives de laborteràpia, assemblees....

El plantejament de l'Anti-psiquiatria colpejava amb força institucions que portaven un lastre gran.

Va ser ell que em va dirigir a l'Institut de Psicoanàlisi de Barcelona, a on em vaig analitzar amb el que havia estat també el seu analista (Dr. Pere Folch).

Quan vaig haver de marxar del Mental vaig anar a un lloc, Sabadell, a on també hi havien persones que havien treballat amb ell. Després va ser supervisor nostre durant uns anys.

Més endavant, sobre l'any 90 el Pep va encarregar-se de la Presidència de la Secció de Psiquiatres del COMB. Em va demanar si podia entrar a formar part de la Junta, però no m'era possible i quan ho va deixar em va dir si me'n volia fer càrrec.

Era l'any 1994. A la Secció (Ada Ruiz, David Clusa, Daniel García Tarafa, Enric Falo, Lluís Mauri, Ramón Martínez Remacha) a inicis de l'any 95 vàrem plantejar en una reunió amb el Dr. Bruguera, president del COMB si tenien pensada alguna cosa respecte a la Salut Mental, a les portes del segle XXI.

Vàrem decidir de crear un espai d'intercanvi amb els altres col·legis professionals per la celebració d'una trobada multidisciplinària (professionals de la SM- infermers, psicòlegs, treballadors socials, més endavant educadors) però també economistes, juristes, sociòlegs, urbanistes...) per tal de definir Què és la Salut Mental.

Quan en una trobada al COMB li explicava el projecte em va dir el Pep, amb un to irrepetible,però quin nom li posareu al Congrés?..... CongrésCatalà..... de....Salut Mental? Sí, li vaig dir CCSM.

Bebía del Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, que al 1976 a Perpinyà havia reprès les seves sessions amb una iniciativa de definir la Salut, i també del Congrés de Cultura Catalana (iniciativa Col·legi d'Advocats de Barcelona, 1975/77). Perpinyà 1977, al 1979- Fundació CCC. El Pep pel seu compromís polític i la seva militància al PSUC va mantenir el contacte amb pensadors, intel·lectuals, M. Vázquez Montalbán, professionals, Jordi Gol i contactes amb psiquiatres francesos....

Des del inici va estar donant suport, 1997, Jornades Preliminars. 1999, Primer Congrés Català de SM- Què és la Salut Mental? Érem molts, com ara. I el Pep també, inspirant el nostre treball.

No puc nombrar a tots. Si parlaré de tres persones que en aquests anys han donat molt Lluís Isern, Víctor Martí i fa ja molts anys la Montse Martínez.

Centenars de professionals han estat sostenint el nostre treball. En Pep es va fer càrrec de la Presidència l'any 2005, quan vaig demanar-li si ell se'n podia fer càrrec, ja que jo portava 11anys liderant el projecte. Ara estem al Sisè Congrés

De 2005 a 2013 en Pep va liderar la Fundació, que va assentar la seva manera de treballar i la seva identitat. I el Pep ha deixat una marca indeleble.

Els companys us parlaran de facetes diverses de la personalitat d'en Pep, que no és possible de reunir en un sol relat.

No vull obviar una època en que les tempestes en les institucions psicoanalítiques ens varen col·locar en llocs enfrontats. Discrepàvem en la percepció del que estava passant. Però inclús en aquests moments ens hem reconegut com a companys, en una relació fraternal basada en compartir experiències importants de les nostres vides, el Mental, el divan, la Fundació i l'amor per la feina i la capacitat d'estar en desacord i no obstant seguir treballant junts pel que creiem.

Sento que el Pep ens acompanya i ens encoratja en aquesta tasca que tenim plantejada en aquest congrés. La seva família, com la meva havien viscut migracions i era molt sensible al tema que ens ocupa.